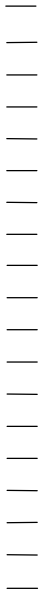

Correctievoorschrift VWO

Latijn (nieuwe stijl en oude stijl)

Vorbereidend
Wetenschappelijk
Onderwijs

20 | **03**

Tijdvak 1 |

Inzenden scores

Vul de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in op de optisch leesbare formulieren of verwerk de scores in het programma Wolf.
Zend de gegevens uiterlijk op 26 mei naar de Citogroep.

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427 van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.

3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag of ieder kolon toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag of de vertaling van een kolon worden door de examinator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel.

Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag of kolon is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 punten, zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord of een kolon geheel juist is vertaald, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord of een kolon gedeeltelijk juist is vertaald, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag of de vertaling van een kolon niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord of deze vertaling op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;

3.4 indien één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;

3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Indien de examiner of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

5 Voor deze toets kunnen maximaal 84 scorepunten worden behaald. Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

6 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer (artikel 42, tweede lid, Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO).

Dit cijfer kan afgelezen worden uit tabellen die beschikbaar worden gesteld. Tevens wordt er een computerprogramma verspreid waarmee voor alle scores het cijfer berekend kan worden.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Latijn (nieuwe stijl en oude stijl) VWO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen punt(en) in mindering wordt/worden gebracht.

2 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolom een zeer ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolom.

3 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolom.

4.1 Antwoordmodel voor de vragen

Antwoorden	Deel-scores
Tekst 1	
Maximumscore 3	
1 ☐ a. Wie hij de overwinning gunde (de Carthagers of de Romeinen) Of woorden van overeenkomstige strekking. Iedere toevoeging maakt het antwoord onjuist.	<u>1</u>
b. incertis adhuc viribus (regel 5)	<u>2</u>
Maximumscore 1	
2 ☐ In Capua. Alle andere antwoorden zijn fout.	
Maximumscore 2	
3 ☐ fortuna(m) (regel 6)	<u>1</u>
Hiermee wordt de winnende partij / de partij die het lot gunstig gezind is, bedoeld	<u>1</u>
Onjuist: viribus (regel 5).	
Maximumscore 2	
4 ☐ (ubi navis) occulta (in statione erat) (regel 26).	
Maximumscore 2	
5 ☐ Er kwam een nieuwe bondgenoot bij (terwijl veel bondgenoten afvielen)	<u>1</u>
Philippus was bovendien een machtige bondgenoot / beroemde koning	<u>1</u>
Maximumscore 3	
6 ☐ Drie van de onderstaande antwoorden: laetus admodum hostes pro hospitibus comiter accepit (itiner) cum cura (demonstrat) dat qui prosequantur Onjuist: tam clari regis.	
Maximumscore 2	
7 ☐ De gidsen / de mensen die de Macedoniërs moesten begeleiden. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 1	
8 ☐ In regel 16–17 treedt versnelling van het verteltempo op ten opzichte van het voorafgaande.	
Maximumscore 2	
9 ☐ De Macedoniërs en de Carthagers / Philippus en Hannibal. Indien slechts één van beide partijen is genoemd, geen scorepunten toekennen.	
Maximumscore 2	
10 ☐ struere is een infinitivus historicus	<u>1</u>
pervenisse maakt deel uit van een a.c.i. constructie / is afhankelijk (van struere)	<u>1</u>
Maximumscore 2	
11 ☐ Hannibale – Philippum x regem (Macedonum) – (Poenum) ducem	<u>1</u>
regem – Macedonum x Poenum – ducem	<u>1</u>

Antwoorden	Deel-scores
Tekst 2	
Maximumscore 2	
12 ☐ De verschillende Griekse stammen spreken allemaal dezelfde taal, de Romeinen spreken een andere taal	<u>1</u>
De Griekse stammen worden gescheiden van elkaar door tijdelijke kwesties, maar met de Romeinen bestaat een eeuwige oorlog / van de Romeinen zijn zij van nature de vijanden	<u>1</u>
Maximumscore 2	
13 ☐ De Atheners stelden Philippus voor als een agressor (tegen wie zij beschermd moesten worden).	
Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Tekst 3a en tekst 3b	
Maximumscore 3	
14 ☐ a. (sed) expectatione erecti (regel 5)	<u>1</u>
Langere of kortere citaten fout rekenen.	
b. De mensen vragen zich af wat de positie van Griekenland zal zijn	<u>1</u>
De mensen vragen zich af wat hun (eigen) lot zal zijn	<u>1</u>
Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Onjuist: de mensen vragen zich af wat haar / zijn lot zal zijn / wie er in Griekenland zal staan.	
Maximumscore 2	
15 ☐ a. Niemand dacht dat de Romeinen heel Griekenland zouden verlaten	<u>1</u>
b. Bij Polybius speculeren de mensen ook over de vraag welke steden de Romeinen blijvend zullen bezetten	<u>1</u>
Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 1	
16 ☐ Sommigen hebben de proclamatie niet kunnen horen (omdat meteen al in het begin het gejuich losbarstte).	
Maximumscore 2	
17 ☐ dat ik het mijn tijdgenoten, wanneer ze dit verhaal horen, nauwelijks begrijpelijk kan maken (regel 23–24).	
Maximumscore 2	
18 ☐ Flamininus was een jonge, sterke man	<u>1</u>
De vreugde gaf Flamininus extra kracht	<u>1</u>
Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 1	
19 ☐ (met alle mogelijke) risico's (regel 34).	
Tekst 4	
Maximumscore 3	
20 ☐ a. Achaia / Griekenland	<u>1</u>
Corinthe	<u>1</u>
b. 146 v. Chr. / rond 150 v. Chr. / speelruimte 150-140 v. Chr.	<u>1</u>

Tekst 5**Maximumscore 2**

- 21 a. Als een veroveringsoorlog / Imperialistisch; want Hannibal was er volgens de Romeinen op uit Rome geheel aan Carthago te onderwerpen 1
- b. Als een bevrijdingsoorlog / Als bevrijders; want de Romeinen stelden het zo voor dat zij Griekenland bevrijdden van de onderdrukking door Philippus van Macedonië 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.
- Indien de toelichting ontbreekt geen scorepunten toekennen.

4.2 Antwoordmodel voor de vertaling

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 22	
Maximumscore 2	
Has velut parentis voces cum audirent, Toen / omdat zij deze / die bijna vaderlijke woorden hoorden,	
Niet fout rekenen: woord	
toen dezen / zij de woorden hoorden	<u>0</u>
wanneer ze horen	<u>1</u>
toen hoorden ze	<u>0</u>
met	<u>0</u>
hoewel	<u>0</u>
gehoord hadden	<u>1</u>
Kolon 23	
Maximumscore 2	
manare omnibus gaudio lacrimae, stroomden / vloeiden bij / voor allen van / door vreugde (de) tranen,	
Niet fout rekenen: vreugdetranen	
verdwijnen	<u>0</u>
blijven	<u>0</u>
door dit alles	<u>1</u>
allen stroomden / alle vreugde / alle tranen	<u>0</u>
allen waren nat	<u>0</u>
door vreugde van tranen	<u>0</u>
ik verheug me	<u>0</u>
tot vreugde	<u>1</u>
Kolon 24	
Maximumscore 3	
adeo ut ipsum quoque confunderent dicentem. zozeer dat ze ook hem zelf in verwarring brachten, terwijl hij (nog) sprak.	
Niet fout rekenen: ook hemzelf de spreker / ook hem de spreker zelf	
gaan naar	<u>0</u>
ja zelfs dat / tot daar toe dat / zolang dat	<u>1</u>
zoals / zodra / opdat / toen / hoewel	<u>0</u>
Indien ut ook onjuist is vertaald in kolon 27 en 33, maximaal 4 scorepunten in mindering brengen.	
hem zelf (quoque niet vertaald)	<u>2</u>
dezelfde	<u>2</u>
voor / door ieder	<u>1</u>
in verwarring konden / zouden brengen	<u>1</u>
Kolon 25	
Maximumscore 2	
Silentio deinde facto Nadat er daarna stilte gemaakt / gevraagd was	
Niet fout rekenen: nadat er stilte ontstaan was	
terwijl er stilte gemaakt werd	<u>1</u>
omdat / hoewel	<u>0</u>
voor / met een gemaakte stilte	<u>0</u>
nietsdoen / rust / vrije tijd	<u>0</u>
daad / feit / gebeurtenis	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 26	
Maximumscore 1	
petiit ab eis vroeg hij aan / van hen	
Niet fout rekenen: verlangen / wensen / eisen / trachten te bereiken gaan naar / aanvallen	<u>0</u>
door hen	<u>0</u>
vanaf dat / daarna	<u>0</u>
Kolon 27	
Maximumscore 3	
ut cives Romanos (kolon 28) intra duos menses mitterent ad se in Thessaliam. om de Romeinse burgers (kolon 28) binnen twee maanden naar hem te zenden naar / in Thessalië.	
Niet fout rekenen: dat zij zouden zenden zodat / toen / zoals / omdat / hoewel	<u>1</u>
dat de Romeinen burgers zouden zenden	<u>0</u>
dat de burgers (de) Romeinen zouden zenden	<u>2</u>
dat hij de Romeinse burgers zou zenden	<u>0</u>
dat zij moesten zenden	<u>2</u>
tussen twee maanden	<u>1</u>
twee Romeinen / twee burgers	<u>0</u>
tafels	<u>0</u>
naar zich / naar hen	<u>1</u>
Kolon 28	
Maximumscore 1	
si qui apud eos in servitute essent, voor zover die bij hen in slavernij waren,	
bij hem / bij dezen	<u>0</u>
zouden / moesten zijn	<u>0</u>
Kolon 29	
Maximumscore 3	
Ne ipsis quidem honestum esse (Hij zei) dat het ook / zelfs voor hen (zelf) niet eervol / fatsoenlijk was	
Niet fout rekenen: dat het niet eervol is eer / aanzien / fatsoen / deugd	<u>2</u>
geëerd / geacht / voornaam / aanzienlijk	<u>2</u>
hij zei tegen hen zelf dat het zelfs niet eervol was	<u>1</u>
hij zei zelfs niet tegen hen zelf	<u>0</u>
hij zei dat hij / zij niet eervol was / waren	<u>0</u>

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Kolon 30

Maximumscore 2

in liberata terra liberatores eius servire.

dat in een bevrijd land / op bevrijde grond de bevrijders ervan / zijn / haar bevrijders slaaf waren / dienden (als slaaf) / in slavernij leefden.

Niet fout rekenen: dat in een bevrijd land de bevrijders ervan slaaf zijn / dienen (als slaaf) / in slavernij leven.

de bevrijders (eius niet vertaald)

1

in zijn bevrijde land

0

deze bevrijders

0

hem / hen dienden

0

ter wille zijn / verslaafd zijn

0

redden

0

(dat het voor hen niet eervol was) om slaaf te zijn (liberatores niet als onderwerp van servire)

0

Kolon 31

Maximumscore 2

Omnes acclamaverunt gratias se inter cetera etiam ob hoc agere,

Allen riepen dat zij (hem) onder andere ook bedankten wegens het feit

Niet fout rekenen: overigens ook

dat zij hem bedanken

1

dat hij bedankte

0

dat zij zich bedankten / dat zij elkaar bedankten

0

ondertussen

0

dat de overigen hem bedankten

0

Kolon 32

Maximumscore 1

quod admoniti essent,

dat zij aangemaand / aangespoord / er aan herinnerd waren,

Niet fout rekenen: dat hij hen aangemaand had

Niet fout rekenen: waarschuwen

dat er aangemaand was / werd

0

dat er vermaningen waren

0

aangemaand zouden zijn / moesten zijn / moesten worden

0

Kolon 33

Maximumscore 2

ut tam pio ac necessario officio fungerentur.

om een zo vrome / heilige en noodzakelijke plicht / taak / bezigheid / dienst / werk / eerbewijs te verrichten / uit te voeren / te vervullen.

omdat / zoals / zodra / hoewel

0

op die manier

1

toch

0

ambt / beroep

0

lijden / ondergaan / doorstaan

1

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Kolon 34

Maximumscore 1

Ingens numerus erat bello Punico captivorum,
 Er was een (zeer) groot aantal / (zeer) groot was het aantal (krijgs)gevangenen in / uit / door
 de Punische / Carthaagse oorlog,

Niet fout rekenen: Het was een (zeer) groot aantal van (krijgs)gevangenen	
rang / stand	<u>0</u>
voor de oorlog	<u>0</u>
voor de Puniër in een oorlog	<u>0</u>
de oorlog van de krijgsgevangenen	<u>0</u>

Kolon 35

Maximumscore 1

quos Hannibal (kolon 36) venum dederat.
 die Hannibal verkocht had.

Niet fout rekenen: die door Hannibal verkocht waren die Hannibal verkocht / verkoopt	<u>0</u>
---	----------

Kolon 36

Maximumscore 2

cum ab suis non redimerentur,
 toen / omdat zij door hun familieleden niet werden teruggekocht / vrijgekocht,

Niet fout rekenen: waren teruggekocht	
Niet fout rekenen: redden	
hoewel / met	<u>0</u>
vrijgekocht van	<u>0</u>
vrijkochten (actief)	<u>0</u>
teruggekocht zouden / moesten worden	<u>0</u>
ombinden / bekransen / pachten / huren	<u>0</u>

Kolon 37

Maximumscore 1

Nondum conventus dimissus erat,
 De samenkomst / vergadering was nog niet weggezonden,

overeenkomst / verdrag	<u>0</u>
men was nog niet samengekomen	<u>0</u>
vrijlaten / verstoren	<u>0</u>
vrijlating	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
------------	-----------------

Kolon 38

Maximumscore 3

cum respiciunt praesidium (kolon 39) protinus duci ad portam atque abire.
toen zij / de burgers van Corinthe zagen / wanneer zij / de burgers van Corinthe zien dat het
bezettingsleger terstond naar de poort geleid werd / wordt en wegging / weggaat.

Niet fout rekenen: protinus verbonden met ab Acrocorintho descendens (kolon 39).

omdat	<u>1</u>
met (voorzetsel)	<u>0</u>
bescherming / hulp / dekking / geleide / escorte	<u>2</u>
afweermiddel / hulpmiddel	<u>1</u>
protinus niet vertaald	<u>2</u>
voorwaarts / verder	<u>2</u>
duci van / voor de aanvoerder	<u>0</u>
was geleid en was weggegaan	<u>1</u>
haven	<u>2</u>

Kolon 39

Maximumscore 1

ab Acrocorintho descendens
afdalend / terwijl / toen het afdaalde van (de) Acrocorinthus / de burchtheuvel

door	<u>0</u>
Acrocorintho	<u>0</u>
afgedaald	<u>0</u>
omdat / hoewel	<u>0</u>

Kolon 40

Maximumscore 1

Agmen imperator secutus est,
De veldheer / opperbevelhebber / gebiedier volgde de stoet / schare / troep,

Niet fout rekenen: de stoet werd / is gevolgd door de aanvoerder

de stoet volgde de aanvoerder	<u>0</u>
stroom / watervloed	<u>0</u>
keizer	<u>0</u>
de aanvoerder werd gevolgd	<u>0</u>
streven naar / het gevolg zijn van	<u>0</u>

Kolon 41

Maximumscore 2

prosequentibus cunctis,
terwijl allen (hem) uitgeleide deden / uitgeleide gedaan door allen,

nadat	<u>0</u>
Indien ook in kolon 42, daar niet meer aanrekenen.	
vereren	<u>1</u>
cadeau doen / bewijzen / schetsen / beschrijven / vervolgen	<u>0</u>
volgelingen	<u>0</u>
alles	<u>1</u>
aarzelen	<u>0</u>

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 42	
Maximumscore 1	
servatorem liberatoremque acclamantibus. en (terwijl allen / zij) hem toejuichten als de / hun redder en de / hun bevrijder / behoeder.	
Niet fout rekenen: terwijl ze hun redder en bevrijder toejuichten nadat	<u>0</u>
Kolon 43	
Maximumscore 2	
Salutatis dimissisque eis, Nadat / toen zij gegroet waren en weggezonden / teruggezonden / Nadat / toen hij hen gegroet had en weggezonden,	
Toen hij hen groette en wegzond	<u>0</u>
jullie groeten	<u>0</u>
van het heil / de redding	<u>0</u>
nadat hij (door hen) begroet was en weggezonden	<u>0</u>
omdat	<u>1</u>
terwijl / hoewel	<u>0</u>
Kolon 44	
Maximumscore 2	
eadem (kolon 45) via Elatiam rediit. keerde hij langs dezelfde weg naar Elatia terug.	
dezelfde dingen	<u>0</u>
dezelfde weg keerde terug	<u>0</u>
via Elatia	<u>0</u>
naar Elatiam	<u>1</u>
hij keert terug	<u>1</u>
zij keerden terug	<u>0</u>
Kolon 45	
Maximumscore 1	
qua venerat waarlangs hij gekomen was	
waarheen / ergens	<u>0</u>
(zij) die kwam / gekomen was	<u>0</u>
waarlangs zij gekomen waren	<u>0</u>
Indien de persoonsvorm in kolon 44 ook met een 3e persoon meervoud is vertaald, hier niet meer aanrekenen.	
vereren / verkopen	<u>0</u>

Einde